

24. CESTOVNÝ RUCH

Metodické vysvetlivky

V rámci **cestovného ruchu** sa sledujú činnosti ubytovacích zariadení a vybrané služby v cestovnom ruchu.

Zahraniční návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu sa sledujú podľa krajiny trvalého pobytu.

Údaje za ubytovacie služby a služby cestovného ruchu sa získavajú od spravodajských jednotiek, právnických osôb, ktoré sú zapísané do obchodného registra, a od fyzických osôb zapísaných do živnostenského registra.

Pri názvoch krajín sa uplatňuje číselník krajín podľa medzinárodnej normy ISO 3166.

Charakteristiky ukazovateľov za organizovaný cestovný ruch sú od roku 2019 spresnené vo väzbe na Zákon č. 170/2018 o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu v aktuálnom znení.

Definície

Ubytovacie zariadenia cestovného ruchu sú zariadenia, ktoré pravidelne alebo príležitostne poskytujú prechodné ubytovanie návštevníkom. Patria sem hotely, botely, motely, penzióny, apartmánové domy, turistické ubytovne, chatové osady, kempingy, ostatné hromadné zariadenia a ubytovanie v súkromí. Za ubytovacie zariadenie v chatových osadách a kempingoch sa nepovažujú jednotlivé chaty, zruby alebo stany prevádzkovateľa, ale iba chatové osady a kempingy ako celky.

Lôžka v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu zahŕňajú všetky lôžka určené na nočný odpočinok hostí vrátane príležitostných lôžok. Nepatria sem lôžka určené pre majiteľa a zamestnancov ubytovacieho zariadenia.

Miesta na voľnej ploche sú základné kempingové jednotky pre stany, stan a osobný automobil, obytné prívesy, obytné motorové vozidlo x 4. V jednej kempingovej jednotke sa počíta s umiestnením 4 osôb.

Návštevník v ubytovacom zariadení cestovného ruchu je osoba (okrem personálu a majiteľa), ktorá použije služby zariadenia na prechodné ubytovanie bez ohľadu na krajinu trvalého pobytu. Do počtu návštevníkov sa započítavajú aj deti. Návštevník použije ubytovacie služby z dôvodu dovolenky, zájazdu, služobnej cesty, účasti na športovom stretnutí, školenia a kurzu, sympózia, pobytu v kúpeľoch a ozdravovniach, návštevy priateľov a príbuzných, účasti na cirkevných udalostiach a pod. Patrí sem tiež ubytovanie detí v škole v prírode, v letných a zimných táboroch. Medzi návštevníkov v ubytovacom zariadení nepatria domáci a zahraniční pracujúci zamestnaní na Slovensku, ktorí používajú dočasne zariadenie ako ubytovňu. Doba prechodného ubytovania nesmie byť dlhšia ako 1 rok.

Prenocovania návštevníkov v ubytovacom zariadení cestovného ruchu vyjadrujú počet prenocovaní návštevníkov v ubytovacom zariadení cestovného ruchu za určité časové obdobie.

Tržby za ubytovacie služby zahŕňajú tržby za prenocovanie návštevníkov (domácich a zahraničných), tržby za umiestnenie stanu, motorového vozidla, prívesu, za pripojenie na elektrickú sieť a pod. (bez ohľadu na spôsob úhrady tržieb za ubytovanie). Ďalej sa zahŕňajú tržby za služby súvisiace s ubytovaním (napr. pranie a čistenie bielizne, použitie kúpeľne a pod.). Nezahŕňajú sa tržby za služby osobného charakteru, napr. kozmetika, kaderníctvo, manikúra, pedikúra a pod.

Zahraničný návštevník ubytovaný v ubytovacom zariadení je osoba s inou krajinou trvalého pobytu ako Slovensko. Do počtu návštevníkov sa započítavajú aj deti. Zahraničný návštevník použije ubytovacie služby z dôvodu dovolenky, zájazdu, služobnej cesty, účasti na športovom stretnutí, školenia a kurzu, sympózia, pobytu v kúpeľoch a ozdravovniach, návštevy priateľov a príbuzných, účasti na cirkevných udalostiach a pod. Výnimkou sú osoby, ktoré prichádzajú za účelom zárobkovej činnosti, prípravy na povolanie (dlhodobé štúdium) alebo zriadenia trvalého bydliska. Nezapočítavajú sa ani členovia diplomatických zborov a ozbrojených síl služobne sa zdržujúci v krajine. Dĺžka pobytu nesmie byť dlhšia ako 1 rok.

Celkový počet ubytovacích zariadení k dispozícii predstavuje počet ubytovacích zariadení poskytujúcich ubytovacie služby počas sledovaného obdobia.

Celkový počet izieb k dispozícii vyjadruje celkový počet izieb, ktoré sú k dispozícii návštevníkom, vypočítaný ako súčet maximálnych hodnôt za každé ubytovacie zariadenie samostatne počas sledovaného obdobia.

Celkový počet lôžok (vrátane kempingových miest) k dispozícii vyjadruje počet lôžok vrátane kempingových miest, ktoré sú k dispozícii návštevníkom, vypočítaný ako súčet maximálnych hodnôt za každé ubytovacie zariadenie samostatne počas sledovaného obdobia.

Počet návštevníkov spolu (zahraničných a domácich) predstavuje počet návštevníkov, ktorí využili služby ubytovacích zariadení cestovného ruchu počas sledovaného obdobia.

Počet prenocovaní spolu (zahraničných a domácich návštevníkov) vyjadruje počet prenocovaní návštevníkov, ktorí využili služby ubytovacích zariadení cestovného ruchu počas sledovaného obdobia.

Priemerný počet prenocovaní (zahraničných a domácich návštevníkov) predstavuje priemerný počet nocí, ktoré strávili návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu vypočítaný ako počet prenocovaní návštevníkov vydelený počtom návštevníkov.

Tržby za ubytovanie (domácich a zahraničných návštevníkov) predstavuje tržby za prenocovanie návštevníkov. Do roku 2020 sa vykazovali tržby za ubytovanie vrátane DPH, od roku 2021 sú tržby uvádzané bez DPH.

Priemerná cena za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach (domácich a zahraničných návštevníkov) vyjadruje cenu za ubytovanie jedného návštevníka na jednu noc vypočítanú ako tržby za ubytovanie vydelené počtom prenocovaní návštevníkov.

Čisté využitie stálych lôžok v ubytovacích zariadeniach vyjadruje využitie stálych lôžok návštevníkmi za sledované obdobie vypočítané ako percentuálny podiel počtu prenocovaní vydelený počtom stálych lôžok k dispozícii.

Čisté využitie izieb znamená využitie izieb návštevníkmi počas sledovaného obdobia vypočítané ako percentuálny podiel počtu obsadených izbo-dní vydelený počtom izieb k dispozícii.

Priemerný počet izieb k dispozícii v 1 dni vyjadruje priemerný počet izieb, ktoré sú k dispozícii návštevníkom v 1 dni vypočítaný ako počet izieb, ktoré sú návštevníkom k dispozícii v sledovanom období dispozícii vydelený počtom kalendárnych dní.

Priemerný počet stálych lôžok k dispozícii v 1 dni znamená priemerný počet stálych lôžok, ktoré sú k dispozícii návštevníkom v 1 dni za sledované obdobie vydelený počtom kalendárnych dní.

Organizovaný zahraničný cestovný ruch SR sleduje pricestovania zahraničných návštevníkov do SR (zahraničný aktívny cestovný ruch) a vycestovania občanov Slovenska do zahraničia (zahraničný pasívny cestovný ruch) prostredníctvom cestovných kancelárií a cestovných agentúr SR za organizované vlastné zájazdy a spojené služby cestovného ruchu.

Pricestovania zahraničných návštevníkov do SR v rámci organizovaného zahraničného cestovného ruchu SR zahŕňajú počty zahraničných návštevníkov s prenocovaním, ale aj jedno-dňových návštevníkov (účastníkov aktívneho cestovného ruchu), ktorí pricestovali do Slovenskej

republiky, ktorá nie je krajinou ich trvalého pobytu, prostredníctvom cestovnej kancelárie alebo agentúry z dôvodu dovolenky, zájazdu, služobnej cesty, účasti na športovom stretnutí, školení a kurzov, sympózií, pobytu v kúpeľoch a ozdravovniach, návštevy priateľov a príbuzných, účasti na cirkevných udalostiach a podobne. Výnimkou sú osoby, ktoré prichádzajú za účelom zárobkovej činnosti, prípravy na povolanie (dlhodobé štúdium) alebo zriadenia trvalého bydliska. Nezahŕňajú sa ani členovia diplomatických zborov a ozbrojených síl. Dĺžka pobytu nesmie byť dlhšia ako 1 rok.

Vycestovania občanov Slovenska do zahraničia v rámci organizovaného zahraničného cestovného ruchu SR zahŕňajú počty slovenských občanov s prenocovaním, ale aj jednodňových návštevníkov (účastníkov pasívneho cestovného ruchu) s trvalým pobytom na Slovensku, ktorí vycestovali do zahraničia prostredníctvom cestovnej kancelárie alebo agentúry z dôvodu dovolenky, zájazdu, služobnej cesty, účasti na športovom stretnutí, školení a kurzov, sympózií, pobytu v kúpeľoch a ozdravovniach, návštevy priateľov a príbuzných, účasti na cirkevných udalostiach a pod. Výnimkou sú osoby, ktoré cestujú za účelom zárobkovej činnosti, prípravy na povolanie (dlhodobé štúdium) alebo zriadenia trvalého bydliska. Nezahŕňajú sa ani členovia diplomatických zborov a ozbrojených síl. Dĺžka pobytu nesmie byť dlhšia ako 1 rok.

Pobytové dni v rámci organizovaného cestovného ruchu SR zahŕňajú celkový počet dní pobytu vynásobený počtom osôb (s prenocovaním ale aj jednodňových návštevníkov), ktoré sa pobytu zúčastnili (platí rovnako pre aktívny, pasívny a domáci cestovný ruch).

Zdroj údajov:

Všetky publikované údaje sú výsledkom mesačného o činnosti ubytovacích zariadení a ročného štatistického zisťovania o vybraných službách v cestovnom ruchu vykonaných ŠÚ SR.

Podrobnejšie údaje a informácie o metodike zisťovania nájdete internetovej stránke ŠU SR v časti Odvetvové štatistiky – Cestovný ruch a vo verejnej databáze ŠÚ SR DATAcube.